

Karakullukçu

ğuşun kalabalık oluşuna göre bu sayı artabilirdi. Meselâ nefer adedi 7-800'ü bulan çavuşbaşı ve kul kethüdâsı odalarında dörder beşer karakullukçu hizmet ederdi. Aşçı yamağı statüsünde olan bu karakullukçular aşçıbaşının nezâreti altında çalışır, kıdemli olanlar ise aşçılığa yükselirdi.

Karakullukçular yaptıkları işe göre pazara giden, pabuççu ve kandilci gibi lakaplarla da anılırlardı. Ayrıca bazı karakullukçular, çorbacı denilen yeniçeri orta ve bölük kumandanlarının atlarına bakarlar, seyislik, ulaklık, hasekilik hizmetinde bulunurlardı. Hepsinin âmiri olan başkarakullukçu aynı zamanda şehirdeki kullukların da başıydı. Sadece kullukçu diye de anılan bazı karakullukçuların koğuş dışı görevlerinin başında İstanbul'da ve taşradaki karakollarda inzibat ve asayiş sağlama işi gelirdi. Bunların hizmet süreleri İstanbul'da üç, taşrada dokuz ay idi. Karakullukçuların bir başka görevi de yabancı sefirlere verilen ziyafetlerde hizmet etmektir.

Kapıya çıkan her nefer gibi karakullukçulara da bedergâh olduklarında "düzen akçesi" adıyla 2'şer altın verilir, ayrıca 2'şer akçe yevmiye bağlanırdı. Bu gündelik zamanla artardı. Karakullukçu terfi ederse küçük müteferrika olur ve oda hizmetlerinden kurtulurdu. Yeniçeri Ocağı'ndan başka diğer kapıkulu ocaklarında da karakullukçular bulunur ve benzer hizmetler yaparlardı (Şem'dânîzâde, I, 22).

Karakullukçular resmî günlerde başlarına kavuk, sırtlarına kollu bir nevi cepken

demek olan kırmızı renkte salta ile siyah nimten, altlarına şalvar, dizlerine beyaz tozluk, ayaklarına da kırmızı yemeni giyerlerdi. Bellerine geçme pirinç levhalarından bir kemer bağlayıp saltaların sağ tarafını sarı ipek püsküllerle süslerlerdi. Başlarına giydikleri nefer kalafatı, âdi bir kavuğa açık kahverenginde astar sarımsıyla oluşmuş bir serpuştan ibaretti.

BİBLİYOGRAFYA :

Selânikî, *Târîh* (İpşirli), I, 297; *Mebde-i Kânûn-ı Yeniçeri*, vr. 39' vd.; *Kitâb-ı Müstetâb* (nşr. Yaşar Yücel), Ankara 1974, s. 7; Şem'dânîzâde, *Mûri't-tevârih* (Aktepe), I, 22, 23, 99, 106; II/A, s. 79-118; II/B, s. 7; D'Ohsson, *Tableau général*, VII, 320-321; Mahmud Şevket, *Osmanlı Teşkilât ve Kıyâfet-i Askeriyyesi*, İstanbul 1325, I, 78-79; Mustafa Nuri Paşa, *Netâyicü'l-vukûât*, İstanbul 1327, I, 142; II, 6; III, 86, 87, 89; Uzunçarşılı, *Kapukulu Ocakları*, I, 64-65, 152, 236, 237, 285; Midhat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lügati*, İstanbul 1986, s. 176, 193, 240; Pakalın, II, 198, 319-320.

ABDÜLKADİR ÖZCAN

KARAKURT KÜLLİYESİ

Kırşehir dolaylarında hankah, ılıca, cami ve türbeden oluşan XIII-XIV. yüzyıla ait külliye.

Kalender Baba Zâviyesi olarak da anılır. İl merkezinin 16 km. kadar batısında Kırşehir'den Koçhisar istikametinde uzanan yolun üzerindedir. Buradaki Sevdiğin köyünün adının Kırşehir Emîri Cacaoğlu Nûreddin'in Şevval 670 (Mayıs 1272) tarihli vakfiyesinde geçmesi, köyün en azından 1250 yıllarında meskûn bir yer olduğunu belli eder. Vakfiyeye göre Sevdiğin köyü sınırı Kırşehir-Koçhisar yolu, Terme köyü toprakları, Aköz tarlası ile Kızılca'ya kadar uzanıyordu. Terme eskiden beri sıcak su kaynakları için kullanıldığından, Sevdiğin köyü yakınındaki tek sıcak su kaynağı sonradan Karakurt diye anılan ılıca olduğuna göre vakfiyedeki kaplıca burası olmalıdır. Bu sebeple eskiden şehirden 1 km. kadar uzakta ve ondan geniş bir mezarlıkla ayrılmış olan, günümüzde ise hemen hemen Kırşehir sınırları içinde kalan Terme olmayacağı açıktır.

Koçhisar istikametinde giderken Sevdiğin ile Karalar köyünün arasında sağ tarafta bir inişte zamanımızda boş olarak duran eski ılıca-hankah binası görülür. Solda ise yoldan biraz geride yarı yıkık bir durumda bir cami ile ona bitişik bir kümbet, etrafında bazı mezar taşlarının bulunduğu kabristan dikkati çeker. Eski ılıca boşaltılıp yıkılmaya bırakılmış, buna karşılık suyu az ilerisine, bu külliyenin etra-

fını saracak şekilde yapılan yeni ılıca ile yanındaki modern tesislere verilmiştir. Cevat Hakkı Tarım'ın yazdığına göre, Karakurt ile Karalar köyü arasında Teberrük olarak adlandırılan düzlükte Karakurt / Kalender Baba adlarıyla anılan, zâviye olduğu hakkında bazı tahminler yürütülen harabelerle bir kümbet kalıntısı vardı. Ahmet Süheyl Ünver ise Selçuklu devri kaplıcalarına dair yazılarında buradan bahsetmekle beraber bizzat göremediğinden birtakım genel bilgiler vermekle yetinmiş, binaların Kılıcarslan tarafından yaptırıldığı rivayetini tekrarlamış, Karakurt adıyla ilgili halk efsanesini anlatarak hankah-misafirhane kısmının eski durumunu göstermesi bakımından büyük değeri olan 1933'lerde çekilmiş bir fotoğrafını yayımlamıştır. Külliyenin 1965 yıllarına doğru Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün çizdiği rölevaleri ise müdürlük arşivinde bulunmaktadır.

Külliyenin hangi tarihte ve kimin tarafından yaptırıldığını bildirecek bir kitâbesi yoktur. Karakurt (Karakakurt) ve Kalender Baba adları da aydınlatılması güç birtakım meselelere yol açmaktadır. Vaktiyle ortaya atılıp pek çok yazarın tekrarladığı, hiçbir kaynağa dayanmayan bir bilgiye göre Kılıcarslan bu türbe ve hankahı Karakurt isminde bir Selçuklu emîri adına yaptırmıştır. Cevat Hakkı Tarım, Babaîler'den olan Karakurt Baba'nın bir adının da Kalender Baba olduğunu ve Kırşehir Bedesteni'nin onun tekkesine vakfedildiğinin 18 Rebîülâhîr 1301 (16 Şubat 1884) tarihini taşıyan bir şer'iyye mahkemesi i'âmından öğrendiğini yazmaktadır. Ancak bu bilgi başka kaynaklarla desteklenmediğinden inandırıcı görülmemekle, sadece bedestenin tamamının veya dükânlarının bir kısmının Karakurt Hankahı'na vakfedildiğini göstermektedir. Ayrıca bu bilgi, vakfın esas sahibini belli etmediği gibi tarihinin çok geç oluşu i'âmın güvenilir bir kaynak teşkil etmeyeceğini ortaya koymaktadır. Aynı adı taşıyan yapılar Osmanlı dönemine ait olduklarından 1936'da yıktırılan Kırşehir Bedesteni'nin Karakurt İlicası'ndaki tekke ve türbe ile ilgisi yoktur. Çok daha eski olan kümbet ve hankahlarla yaşıt olmaları mümkün değildir. Bu durum, bir hayır sahibinin geç bir devirde bedestenin tamamını veya bir kısmını Karakurt Tekkesi'ne vakfetmiş olmasıyla izah edilebilir.

Netice olarak Karakurt adının gerçekten yaşamış bir şahıstan geldiğini kabul etmek daha doğru olsa da kim olduğu,

KARAKURT KÜLLİYESİ

hangi tarihte yaşadığı hakkında şimdilik bir şey söylemek mümkün değildir. Cevat Hakkı Tarım, Karakurt İlicası'nın hemen yakınındaki Karalar köyü halkının Karakurt aşiretinden geldiğine inandığını ve türbedeki yatırın kendi cedleri olduğunu anlattığını yazmıştır. Karalar adına Anadolu'da pek çok yerde rastlanır. Karalar köyü de eski bir aşiretle ilgili olabilir, dolayısıyla Karakurt adının da bu aşiret büyüklerinden birinin adı olması muhtemeldir. Hikmet Tanyu'nun Ankara çevresinde mevcut adak yerleri hakkındaki araştırmasında, Karakurt Baba ziyareti adı altında burasının Bektaşiler tarafından ziyaret edildiği belirtilmektedir. Cevat Hakkı Tarım'ın bulduğu şer'î mahkeme ilâmı buranın Kalender Baba Tekkesi olarak kullanıldığını gösterdiğine göre kurulduğundan bir süre sonra bir Bektaşî tekkesi haline getirildiğine ihtimal verilir. Bu yapı grubunun tarihçesi şöylece özetlenebilir. Bizans devrinde de kullanılan bir kaplıcanın yerinde Selçuklu devri sonlarında veya daha geç bir dönemde bir ılıca yapılmış, şifalı özellikleri halkı çeken bu yere bir de hankah kurulmuş ve bu hankah tarihi şahsiyeti pek aydınlanamayan Karakurt'un türbesi etrafında gelişmiştir. Hankah bir süre ılıca ve türbesiyle sosyal yardım merkezi olarak yaşamış, daha sonra Bektaşî tarikatının idaresine geçmiştir.

Hankah ve İlica. Külliye'nin esasını teşkil eden hankah geniş bir sahayı kaplayan bir bina olup gösterişsiz ve itinasız bir şekilde yapılmıştır. Moloz taşından olan dış mimarisinin kayda değer bir özelliği yoktur. Belirli bir eksene sahip olmayan yapıya yeni kaplıca tarafındaki büyük bir kapıdan girilmektedir. Ortasında üstü açık geniş bir avlu vardır. Sol tarafta kubbeli hamam binası bulunmaktadır. Avlunun üç tarafında hücreler sıralanır. Birer kapıyla avluya açılan bu hücrelerden sağda olan bir tanesi büyük bir giriş eyvanıdır. Böylece planın bütün düzensizliğine rağmen burada Türk mimarisinin kökünü eski geleneklerden alan bir anlayışın elemanlarını bulmak mümkün olmaktadır. Hücreler kapalı mekânlar halinde olup her biri bir beşik tonozla örtülü olmakla beraber kapının karşısına gelen dizinin en sol başındaki istisna teşkil edecek şekilde kubbeyle örtülüdür. Bu dizinin sağ köşesinde, iki katlı olmadığı muhakkak olan hankahın düz bir teras teşkil eden damına çıkışı sağlayan ve büyük ihtimalle sonradan eklenen kâgir bir merdiven vardır. Bunun arkasında kalan hücrenin girişi

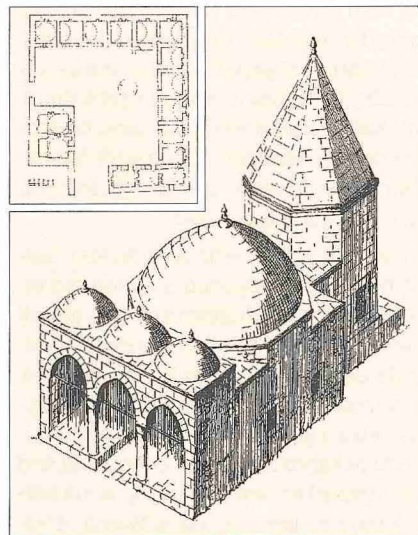
merdivenin altından açılmıştır. Hankahın esas girişi cadde tarafında olup eyvanın içine açılmaktadır. Günümüzde bu kapı oldukça harap durumdadır. Giriş eyvanı sayılmadığı takdirde hankah on üç hücreden ibarettir. Hemen hemen bir kare teşkil eden bu tesisin bir köşesini işgal eden sıcak su kaynağının çıktığı esas kısım kalın duvarlı iki hücreden oluşmaktadır. Bir-biriyle bağlantılı olan, her ikisinin üstleri birer kubbe ile örtülü bu iki odadan sadece biri dışarıya açılır. Görünüşe göre bütün bu külliye'nin çekirdeği ve dolayısıyla en eski kısmını teşkil eden parça bu çifte kubbeli ılıca bölümüdür.

Cami. 1970'lerde çok harap durumda olan cami, kare planlı bir namaz mekânı ile bunun önündeki bir son cemaat yerinden ibarettir. Bu iki elemanın toplam yan cephe uzunluğu 12,30 metredir. Son cemaat yeri tamamen yıkılmış olmakla beraber iki yanını kapatan masif duvarlar henüz durmaktadır. Genişliği 9,60 m., derinliği 2,80 m. olan bu kısım evvelce, izleri duvarda görülen eksene paralel iki kemerle üç bölüme ayrıldığı anlaşılmaktadır. İki yan duvarın köşeleri de kesme taştan itinalı bir işçilikle yapılmıştır. Son cemaat yerinin cephede yerleri ve kaideleri görülen iki sütunla üçlü bir revak halinde dışarıya açıldığı bellidir. Bu üç bölümün üstlerinin evvelce küçük birer kubbe ile örtülü olduğu da iki köşede kalan pandantif kalıntılarından anlaşılır. Caminin hari-

mine geçit veren kapının bir özelliği büyük kemerinin yonca biçiminde üç dilimli oluşudur. Esas cami mekânı 7,60 m. x 7,75 m. ölçüsündedir. Kubbesi çökük ve mihrap duvarında büyük ölçüde tahrip izleri görülen yapıda mihrap, esas eksen üzerinde ve kapının karşısında değil sağ tarafta buradaki duvarın ortasındadır. Kapının tam karşısındaki duvarda ise büyük bir kapı mevcut olup camiye bitişik türbeye açılır. Mihrap duvarı bilhassa iç kısmında çok zarar görmüş olmakla beraber mihrap nişinin tepeliği henüz durmaktadır. Bu tepelik istiridye kabuğu şeklinde dilimli olarak bir yarım kubbecik halinde yapılmış ve tek taşın yontulması suretiyle meydana getirilmiştir. Yıkık kubbeye geçişi sağlayan köşe trompları ile kubbe kasnağının başlangıcı da mevcuttur. Bu tromp veya pandantiflerin sivri kemerlerinin duvara saplanan en alttaki başlangıç taşlarının altlarında basit mukarnasların işlenmiş olması, bütün sadeliğine rağmen bu küçük binanın zarif bir şekilde süslenmesine özen gösterildiğini belli etmektedir. Girişin karşısında olan türbeye geçişi sağlayan, güzel bir sivri kemere sahip mermer söveli ve köşeleri süntunçeli bu kapı bir iç irtibat unsuru olarak fazla âbidevidir. Bu durum türbenin girişinin aslında dışarıdan görülebildiğine işaret sayılabilir. Böylece caminin bir süre sonra türbenin önüne bitiştirilmek suretiyle inşa edildiğini tahmin etmek mümkündür.

Türbe. Yapı, dışarıdan çok muntazam kesme taş kaplamalı sade fakat âhenkli çizgilere sahip klasik bir kümbettir. Benzeri olan mezar anıtlarının çoğu gibi alt kısmı kare, pencereler hizasından itibaren yukarıdaki esas gövdesi her bir yüzü 2,75 m. genişliğinde bir sekizgen halindedir. Arazi meyilli olduğundan alt silmeye kadar toprağa gömülen türbenin dışarıdan sadece sekizgen gövdesi görülmektedir. Kalan bazı parçalardan açıkça anlaşıldığına göre kümbetin dış mimarisini tamamlayan piramit biçimli külâh benzer örneklerde olduğu gibi muntazam yontulmuş taşlarla kaplı idi. Halbuki türbenin esas ve iç inşaatı moloz taşındandır. İçeride mekânın evvelce külâhın altında gizli kalan bir kubbe ile örtülü olduğu sanılır. Bu kubbeye geçişi sağlayan, dördü duvarlara ayrılmış nişleri teşkil eden sekiz kemerden camiye bitişik olan iki tane taşıtan, diğer altısı tuğladan yapılmıştır. Türbenin külâh ve kubbesi yıkıldığında

Karakurt Külliyesi'nde türbe ve caminin Yılmaz Önge tarafından çizilen restitüsyonu ile hankahın planı (Eyice, rs. 11)

üstü sundurma gibi basit bir ahşap örtü ile kapatılmıştır. Burada kareden sekizgene geçişte kullanılan köşe taşlarından ikisi bir Bizans yapısından çıkarılmış devşirme parçalarıdır.

BİBLİYOGRAFYA :

Ankara Vilâyeti Salnâmesi (1299), s. 177; Cuinet, I, 326; İbrahim İsmail. *Türkiye'nin Sihhi ve İctimai Coğrafyası: Kırşehir Vilâyeti*, İstanbul 1341, s. 13, 26; A. Süheyl Ünver – Fehmi Turgal, "Selçuk Türkleri Zamanında Anadolu'da Kaplıcalar", *Beşinci Milli Türk Tıp Kongresi Bildirileri*, İstanbul 1934, s. 3-4; A. Süheyl Ünver, *Selçuk Tababeti*, Ankara 1940, s. 103-104; a.mlf., "Selçuklular Zamanında ve Sonra Anadolu Kaplıcaları Tarihi", *Konya Halkevi Dergisi*, III/3, Konya 1930, s. 1514-1516; Cevat Hakki Tarım, *Kırşehir Tarihi Üzerinde Araştırmalar*, Kırşehir 1938, s. 200-201; a.mlf., *Tarihte Kırşehir Gülşehri*, İstanbul 1948, s. 17; Rıza Raman, *Şifalı Suları Kullanma İlmî: Balneoloji - Türkiye'nin Şifalı Kaynakları*, İstanbul 1942, s. 439-440; Ahmet Temir, *Kırşehir Emiri Cacaoğlu Nur el-Din'in 1272 Tarihli Arapça-Moğolca Vakfiyesi*, Ankara 1959, s. 106, 142; *Kırşehir İl Yıllığı* (1967), s. 104; Hikmet Tanyu, *Ankara ve Çevresinde Adak ve Adak Yerleri*, Ankara 1967, s. 107, 111, 113, 263; Tahsin Yazıcı, "Kalenderlere Dair Yeni Bir Eser: Manâkub-ı Camal al-Din-i Sâvi", *Necatî Lugal Armağanı*, Ankara 1968, s. 785-797; Ahmet Yaşar Ocak, *Osmanlı İmparatorluğunda Marjinal Süflük: Kalenderiler (XIV-XVIII. Yüzyıllar)*, Ankara 1992, s. 221; ayrıca bk. harita; Veysel Arseven, "Karakurt Hamamı", *TFA*, IV/77 (1955), s. 1219; Murat Katoğlu, "XII. yy Konyasında Bir Camii Grubunun Plan Tipi ve Soncemaat Yeri", *TET.D*, IX (1975), s. 81-100; Semavi Eyice, "Kırşehir'de Karakurt (Kalender Baba) İlcası", *TED*, II (1971), s. 229-254.

SEMAVİ EYİCE

KARAKUŞ, Bahâeddin

(بهاءالدين قراقوش)

Ebû Saîd Bahâüddîn b. Abdillâh el-Esedî er-Rûmî en-Nâsûrî (ö. 597/1201)

Selâhaddin-i Eyyübî'nin kumandanlarından.

Esedüddin Şîrkûh el-Mansûr'un memlûkü olup onun tarafından âzat edilmişti. İbnü'l-Esîr, *Esedüddin'in* ölümünden sonra yeğeni Selâhaddin-i Eyyübî'nin hizmetine giren Bahâeddin Karakuş'un Türk asıllı olduğunu söyler (*el-Kâmil*, XI, 467). İbnü'l-Esîr (a.g.e., XI, 389), İbn Vâsıl (*Müferricü'l-kürûb*, I, 236) ve İbn Kesîr (*el-Bidâye*, XII, 293) gibi bazı müelliflere göre ise Karakuş, Selâhaddin-i Eyyübî'nin yeğeni Takıyyüddin Ömer'in memlûküdür. Bu bilgilerden hareketle Karakuş'un, Esedüddin'in ölümünden sonra hem Selâhaddin'in hem Takıyyüddin'in hizmetin-

de bulunduğu söylenebilir. Trablusgarp ve Mağrib bölgelerinin fethi esnasında onun Takıyyüddin'in kölesi olarak gösterilmesi, özellikle bu fetih hareketleri sırasında Takıyyüddin'in yanında olduğunu ortaya koymaktadır.

Esedüddin'in ölümü üzerine Karakuş ile Kadı Ziyâeddin İsâ el-Hakkârî, Selâhaddin'in başkumandan olmasında ve Fâtımî Halifesi Âdîd-Lidînillâh tarafından vezirlik makamına getirilmesinde önemli rol oynadılar. Selâhaddin-i Eyyübî vezir olduğunda Mısır'da 50.000 dolayında yerli ve Sudanlı askerle çok sayıda Ermeni'den oluşan bir okçu birliği vardı. Bunlar ne Selâhaddin'i ne de oradaki Suriyeli askerleri destekliyorlardı. Suriye ordusunu Mısır'dan çıkarma çabası içinde olanların başını çeken Harib Mü'temenü'l-Hilâfe Cevher'in Haçlılar'la iş birliği yaptığı anlaşıldığından idam edilmesi üzerine Sudanlı ve Ermeni askerler ayaklandılar. Selâhaddin, Suriyeli askerlerin isyanını bastırmasının ardından Bahâeddin Karakuş'u üstâdüddâr tayin etti. Bu tarihten itibaren Fâtımî sarayında bütün işler Karakuş tarafından yürütülmeye başlandı. Karakuş bu dönemde Selâhaddin-i Eyyübî'ye Mısır'da bir müddet vekâlet etti. Selâhaddin-i Eyyübî 572'de (1176-77) yaptırdığı arazi ölçümü ve iktâların taksimi işinde onu görevlendirdi.

Karakuş, Selâhaddin'in yeğeni Takıyyüddin'in emri altında 568-582 (1172-1186) yılları arasında Kuzey Afrika'da bulunduğu bir Türk birliğiyle çeşitli fetih hareketlerine katıldı. Trablusgarp'ın da içinde yer aldığı çeşitli beldeleri fethetti. Bu arada birçok Arap kabilesi ona katıldı. Karakuş, kısa fâsîlalarla da olsa Selâhaddin-i Eyyübî'ye bağlı olarak bu bölgeleri yönetmiş olmalıdır. Takıyyüddin'in meşhur kumandanlarından biri olan Boz-aba da bu sırada onun emrine verildi.

Kahire'nin çevresine bir kale inşa edilmesini ve Fustat'ı içine alacak şekilde surların genişletilmesini isteyen Selâhaddin-i Eyyübî 569'da (1173-74) inşaatın yürütülmesiyle Karakuş'u görevlendirdi. İbn Kesîr'in kaydettiğine göre Karakuş suru, İslâm ordularının Mısır fethi sırasında elde ettikleri ganimetleri bölüştükleri yere kadar uzatmıştır (*el-Bidâye*, XIII, 31). Selâhaddin-i Eyyübî, aynı yıl Mukattam tepesi üzerinde Cebel Kalesi'ni inşa etme görevini de Karakuş'a verdi. 583 (1187) yılında Akkâ şehrini Haçlılar'dan geri alında da onu buraya vali tayin etti. Ancak şe-

hir iki yıla yakın bir kuşatmadan sonra 587'de (1191) yeniden Haçlılar'ın eline geçince Karakuş esir düştü. Selâhaddin-i Eyyübî ile Haçlılar arasında yapılan görüşmeler sonunda Karakuş fidesi verilerek kurtarıldı ve Mısır'a gönderildi.

Karakuş, Selâhaddin-i Eyyübî'nin ölümünden sonra Mısır'da yerine geçen el-Melikü'l-Azîz'in hizmetine girdi, sultan Kahire'den ayrıldığı sıralarda ona nâiblik etti. el-Melikü'l-Azîz, ölümünden önce oğlu el-Melikü'l-Mansûr Muhammed'i veliaht ve Karakuş'u da ona nâib tayin etti. el-Melikü'l-Mansûr da onu atabegliğe getirdi. Fakat Karakuş yaşı epey ilerlediği için bu görevde çok kısa bir süre kalabildi. 1 Receb 597'de (7 Nisan 1201) Kahire'de vefat etti, Mukattam'da kendisinin yaptırdığı kuyunun ve havuzun yakınındaki türbesine defnedildi.

İbn Hallikân'ın İbn Memmâtî'ye nisbet ettiği *Kitâbü'l-Fâşûş fî ahkâmî Karakûş* adlı eserde, Karakuş'un devletin çeşitli kademelerinde görev üstlendiği sırada birçok yanlış karar verdiği belirtilmektedir. Ancak kaynaklarda yer alan bilgilerden bu iddianın doğru olmadığı, Selâhaddin'in ülke meselelerinde ona güvendiği anlaşılmaktadır. Bu ithamların İbn Memmâtî'nin şahsî kininden kaynaklandığı ileri sürülmüştür (*İA*, VI, 309). Karakuş'un emirlerini uygulamadaki kararlılığı, sertliği ve başına buyruk davranması da (Ebû Şâme, *Kitâbü'r-Ravzateyn*, II, 244) ona bazı isnatlarda bulunulmasına yol açmış olabilir. Karakuş'un devlet işlerindeki üstün yeteneği yanında bayındırlık alanında da ortaya koyduğu eserler hem bütün müelliflerce takdir edilmiştir. Selâhaddin-i Eyyübî'nin, 588 (1192) yılında Fustat'tan toplanan 52.000 dinar zekâtın Karakuş'un emrinde saklanması istediği kaydedilmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Yâkût, *Mu'cemü'l-büldân*, IV, 266; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, XI, 346-368, 389, 467, 521; a.mlf., *et-Târihu'l-bâhir fi'd-devleti'l-Atâbekiyye bi'l-Mevşil* (nşr. Abdülkâdir Ahmed Tuleymât), Kahire 1382/1963, s. 156; Ebû Şâme, *Kitâbü'r-Ravzateyn*, I, 194-195, 268; II, 244; a.mlf., *ez-Zeyl 'ale'r-Ravzateyn*, s. 19; İbn Hallikân, *Vefeyât*, IV, 91-92; İbn Vâsıl, *Müferricü'l-kürûb*, I, 236; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, Beyrut 1407/1986, XII, 213, 293, 297, 307, 310, 327, 337; XIII, 31; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, IV, 231-232; Runciman, *Haçlı Seferleri Tarihi*, II, 329; Ramazan Şeşen, *Salâhaddin Eyyübî ve Devlet*, İstanbul 1987, s. 58-59; a.mlf., "Eyyübîler", *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, İstanbul 1989, VI, 308; Sobernheim, "Karakuş", *İA*, VI, 308-309; a.mlf., "Karakuş", *EP* (İng.), IV, 613-614.

BAHATTİN KÖK